

Acta Academiae Beregsasiensis

2012/2

Acta Academiae Beregsasiensis

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve

Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

A Scholarly Annual
of Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute

2012
XI. évfolyam, 2. kötet
Том XI, № 2
Volume XI, № 2

PoliPrint
2012

УДК 001.2

ББК 72

A-19

Az *Acta Academiae Beregsasiensis* a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tudományos kiadványa. Jelen kötet a 2012-es év második felének magyar, orosz és angol nyelvű tanulmányait foglalja magába. Az intézmény tanárainak, hallgatóinak, valamint külföldi tudósok munkáit publikáló kötet a nyelvészet, irodalom, biológia, történelem, turizmus és informatika tudományágainak különböző területeit öleli fel.

www.kmf.uz.ua/hun114/index.php/kiadvanyaink/110-a-ii-rakoczi-ferenc-karpataljai-magyar-fiskola-tudomanyos-evkoenyve

SZERKESZTÉS: *Kohut Attila, Penckófer János*

KORREKTÚRA: *G. Varcaba Ildikó*

TÖRDELÉS: *Kohut Attila*

BORÍTÓ: *K&P*

A KIADÁSÉRT FELEL: *dr. Orosz Ildikó, dr. Szikura József*

A KÖTET TANULMÁNYAIBAN ELŐFORDULÓ ÁLLÍTÁSOKÉRT MINDEN ESETBEN A SZERZŐ FELEL.

A kiadvány megjelenését a

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Nonprofit Zrt.

támogatta

Készült: PoliPrint Kft., Ungvár, Turgenyev u. 2. Felelős vezető: Kovács Dezső

ISBN: 978-966-2595-29-1

© A szerzők, 2012

Tartalom

*

PÉCSI ANDREA: A II.RFKMF hallgatóinak nyelvhasználata kérdőíves felmérés alapján.....	7
ILONA HUSZTI – ERZSÉBET BÁRÁNY – MÁRTA FÁBIÁN – ILONA LECHNER: Teaching and learning a second language and a foreign language	19
MÁRKU ANITA: Szlovákiai magyar szakos egyetemisták nyelvválasztása, kommunikációs stratégiái, nyelvekhez és kontaktusjelenségekhez való viszonya	43
NAGYNÉ PAKSI MARGIT: Humoros effektusok, kép és szöveg szinergikus kölcsönhatása a reklámban	61
BRENZOVICS MARIANNA: <i>Boldog, ki látta e világot végzetes perceiben.</i> Varlam Salamov – a huszadik századi próza nagyja	79
KÁPOSZTAY JÁNOS: Egyetemesség és regionalitás. Kárpátaljai kötődésű szerzők a Nyugat folyóiratban	89

**

GERENCSÉR TIBOR: Lengyel menekültek Kárpátalján 1939-ben	107
PALLAGI LÁSZLÓ: A Somi Református Egyház anyagi helyzete a XX. század első felében a presbiteri jegyzőkönyvek alapján	125
SZÉKELY GUSZTÁV: Fejezetek a Nagy Idai család múltjából	133
VERES SZABOLCS: Magyar érdekképviselet Kárpátalján (1919–1939).....	141

JEVCSÁK MELINDA – KOHUT ERZSÉBET – ÖRDÖGH MÁTÉ – JÁMBORNÉ BENCZÚR ERZSÉBET: Paclobutrazol hatásának vizsgálata a <i>Leucojum aestivum L.</i> <i>in vitro</i> szaporítása során	151
SZANYI SZABOLCS: A Pannon biogeográfiai régió életföldrajzi sajátosságai.....	161
IZSÁK TIBOR: The Change of the Average Monthly Precipitation Rates in Beregszász Between 1947 and 2009	167

ДНІСТРЯНСЬКИЙ М.С. – ЖУЛКАНИЧ Б.М.: Демографічний потенціал та перспективи розвитку дуже малих міст Львівської області..... 171

MATESZ KRISZTINA: Tourism into the world of fiction 177

KOMONYI ÉVA–LÉTAI BÉLA: A magyar nyelvű kémiotankönyvek használhatósága Kárpátalján négy esettanulmány tükrében..... 185

JACENTA KRISZTINA: The effectiveness of studying collocations by the Form 5 and 6 learners in Transcarpathian Hungarian schools in the English Lessons 193

SZAKÁL MÁRTON – PERE TUMBAS – PREDRAG MATKOVIĆ – LAZAR RAKOVIĆ: Web 2.0 alapú online könyvek 205

ЧОТАРИ А. Ю.: Управління базами даних за допомогою програми Delphi 10 215

BOROS LÁSZLÓ – JANČÁR MÓNKA: Dr. Berényi András: *Kárpátalja magyarsága. Társadalmi-politikai és kulturális fejlődés (1991–2004)* című tanulmányáról 227

DOBOS SÁNDOR: *Tisza István és emlékezete. Tanulmányok Tisza István születésének 150. évfordulójára* (Szerkesztette: Maruzsa Zoltán és Pallai László, Debrecen, 2011. 476 oldal)..... 231

SZABÓ GÉZA: A koronavárosok hat évszázada (Csatáry György: *A máramarosi öt koronaváros levéltára 1326–1910 c. könyvéről*) 235

KARMACSI ZOLTÁN: Módszertani útmutató az anyanyelv oktatásához. „*A lehetetlent lehetni*” 239

JACENTA KRISZTINA: Book review: The use of learner reading aloud in the English lesson: a look at the micro and macro levels of oral reading..... 241

ESEMÉNYNAPTÁR 244

KÁPOSZTAY JÁNOS*

Egyetemesség és regionalitás Kárpátaljai kötődésű szerzők a Nyugat folyóiratban

Rezümé A kárpátaljai magyar irodalom létének és létjogosultságának kérdéseivel számos munka foglalkozik. Maga a meghatározás is egyszerre hordoz pozitív és negatív értelmet azáltal, hogy a kisebbségbe szorult magyarság felvállalta anyanyelvi irodalmát, de mégis ez a megnevezés az egységes magyar irodalomtól való eltávolodást is jelenti. Ez az elszigeteltség, elzártság, melynek hatására a kárpátaljai magyar irodalom lekerült a nemzetközi palettáról – nem mindig létezett. Ha a mai Kárpátalja területi tagolódását vesszük alapul, akkor számos olyan író, költő, művészt láthatunk, akik a XX. század elején kivívták a kor elismerését. Jelen tanulmányban a kárpátaljai magyar irodalom korai szakaszának azon (kárpátaljai kötődésű) szerzőit tanulmányozom, akik a kor legrangosabb magyar irodalmi folyóiratának, a *Nyugatnak* a szerzőgárdájához tartoztak.

Abstract *Sub-Carpathian-born writers in Nyugat journals.*

There is an abundance of academic work which attempted to define the concept and the issues of the existence and legitimacy of Hungarian literary life of a relatively new socio-political and territorial formation, today known as Transcarpathia. Transcarpathian Hungarian literature was influenced by the history and the mainstream ideologies. Over the course of years Transcarpathia has experienced several change of regimes. Moreover, the expression of Transcarpathian Hungarian Literature is filled with positive and cognitive meanings because literature invigorated Hungarians' interests and strengthened their national identity and the revival of Hungarian history, but on the other hand in many cases it was filled with negative meanings for instance Transcarpathian sign in Hungarian literature is used as a synonym for provincial.

A kárpátaljai magyar irodalom fogalmának meghatározásával, létének és létjogosultságának kérdéseivel számos, a ma Kárpátaljának nevezett, viszonylag új, XX. századi társadalom-politikai és territoriális képződmény irodalmi életének kanonizálását megkísérlő munka foglalkozott (Kovács–Benedek 1970, M. Takács 1990, Pál 1990, Balla 1990, 1999, Görömbei 1999, 2000, Elek 1996, 1999, Penckófer 2003, Bertha 2010, Csordás 2012 stb.). A kárpátaljai magyar irodalom mint olyan a történelem és a nagypolitika színpadán egymás után több államfordulatot megélni kénytelen Kárpátaljának nevezett régió sorsának, az azt irányító ideológiáknak (vagy az azokkal szembeni helytállásnak és/vagy menekülésnek) a lenyomata is.

A kárpátaljai magyar irodalom kifejezésben a kárpátaljai jelző egyrészt pozitív kognitív töltetű, mert a régióban az irodalom évtizedekig a kisebbségi létbe szorult magyarság érdekeinek felvállalását, a nemzettudat erősítését, a magyar történelmi múlt felelevenítését is felvállalta, másrészt több esetben negatív jelentéstöltetű, mert a kárpátaljai megjelölést az egységes magyar irodalomtól való valamiféle eltávolodásként, a provincialitás szinonimájaként is használják.

* A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola volt magyar szakos hallgatója. A tanulmányt dr. Beregszászi Anikó lektorálta.

Utóbbi elképzelés, a kárpátaljai magyar irodalom mint provinciális irodalom a XX. század második felének alkotása. Korábban – 1920 előtt – az egységes magyar irodalom részeként funkcionált a mai kárpátaljai régió irodalmi élete is, nem szerepelt egyedi megkülönböztetésben, majd az idő (történelmi) haladtával mindig valamilyen nagyobb egész részeként igyekeztek besorolni. Az irodalmi tudat az '50-es évektől kezd kialakulni, számos korábbi – a szovjet rendszerrel szemben elfogult kritika – ezt a korszakot a kárpátaljai magyarság kulturális-társadalmi fellendülésének tartja (Vö. Sugaras utakon, 1985). Penckófer János írja a kárpátaljai magyar irodalom fejlődéstörténetét vizsgáló monográfiájában, hogy „... a kárpátaljai sajátos történelmi-társadalmi beágyazottság és elzártság épp hogy a nagyon is lassú, kezdetben primitív és dilettáns vonásoktól se mentes irodalmi megnyilvánulásoknak kedvezett. Csak a nyolcvanas évek utáni gyors változások közepette kapott igazi lendületet a szellemi mozgás.” (Penckófer 2003)

Ez az elszigeteltség, elzártság, melynek hatására a kárpátaljai irodalom lekerült az „összmagyar” avagy nemzetközi palettáról – nem mindig létezett. Ha a mai Kárpátalja területi tagolódását vesszük alapul, akkor számos olyan író, költő, művészt láthatunk „itthonról”, akik a XX. század eleji magyar kulturális világban magától értetődő módon tevékenykedtek, illeszkedtek és kivívták a kor elismerését.

A *Nyugat* c. folyóirat szerepe és hatása a modern magyar irodalom kialakulásában és fejlődésében elvitathatatlan: produktumai elősegítették, előre lendítették a korabeli magyar szép- és szakirodalmi világ életét, felkarolta a XIX. század végén kialakult premodern stílusirányzatokat, támogatta a nyugati eszmék, filozófiák, új tudományos megközelítési módok meghonosodását a magyarországi kulturális közéletben. „A *Nyugat* címadás a tájékozódás irányát jelzi, melyről Fenyő Miksa így vall Móricz Miklósnak: »A *Nyugat* cím Osváttól való: illetőleg Osvát jegyzeteiből egy egész sor frappáns címet olvasott fel, és én a *Nyugat* címet ragadtam meg. Egy ideig még vacilláltunk a *Nyugat* és a *Disputa* közt, végül maradt a *Nyugat*. Ignotus brilliáns (!) beköszöntő cikke egyszerűen azt jelentette, hogy Kelet népe a *Nyugat* mellett döntött.« ”(100 éves a *Nyugat* 1908-2008, szakirodalom-kronológia). Arról kevesebbet szól a közbeszéd, hogy ebben a század eleji folyóiratban jelentek meg olyan, a mai Kárpátaljához kötődő, innen indult vagy itt alkotó művészek, akik a mai kárpátaljai magyar irodalmi kánonból, az oktatásból, az ismeretterjesztésből, a közös „emlékezetből” szinte teljesen kitörlődtek. Ezt a témát felvetette már egyszer korábban Dupka György, de nem a teljesség igényével vizsgálta a *Nyugathoz* köthető kárpátaljai kötődésű szerzőket (Dupka 2008). A köztudat tehát továbbra is hiányos e témában. Hányan tudják vajon, hogy Nagy Endre, a magyar kabaré atyja Nagyszőlősen született, hogy Szép Ernő Huszton látta meg a napvilágot, hány beregszászi hallotta már Reichard Piroska nevét? A továbbiakban jelen írásban azokat a kárpátaljai kötődésű alkotókat tárgyalom, akik a *Nyugat* folyóiratban publikáltak. Első lépésben jelen írás filológiai összefoglalóként készült. A szerzők életrajzi adatainak és a *Nyugat* évfolyamai-ban megjelent publikációk listája elkészítésének és közzétételének célja részben

a provincializmus fogalmának cáfolása, részben pedig az első lépés afelé, hogy ezek az alkotók a helyi kulturális tudat részeiként (is) funkcionáljanak. Mindazonáltal nem lehetetlen, hogy a felsoroltakon kívül más szerzők is Kárpátaljáról származnak, viszont a hiányos életrajzi adatok, információk tekintetében sok író – főleg az első évtizedből – életútja ismeretlen.

Reichard Piroska (Beregszász, 1884. szeptember 26. – Budapest, 1943. január 1.)

Kevesen ismerik Reichard Piroska költő, műfordító, irodalomtörténész nevét, pedig Beregszászban indul életpályája. Apja Beregszászban a „nagytrafik bérlője” és az egyik gőzmalom vezetője volt. A nagyapja Kossuth-bankókban vesztette el a vagyonát, a nagybácsi, Friedman Lázár pedig állítólag Kossuth bizalmas embere volt. Középiskoláit Miskolcon, az egyetemet Budapesten végezte. Gimnáziumi tanár lett. Versei és tanulmányai a *Nyugatban* jelentek meg. Doktori értekezését „Telemon históriájá”-ról írta. Verseiben a magányos női sorsot énekelte meg. Munkásságáért 1932-ben Baumgarten-díjat kapott. Önéletrajzi ihletésű elbeszéléseket, finom megfigyelésekről és alaposágról tanúskodó tanulmányokat, cikkeket és bírálatokat írt (Vö. Kersztyén 2001). A *Nyugatban* annak megjelenése óta publikál, 1908-tól 1941-ig folyamatosan jelennek meg írásai a folyóiratban. Saját költői munkái mellett rendszeresen jelennek meg kritikái, elemzései, esszéi a lap *Irodalmi figyelő* rovatában. A következő munkái láttak napvilágot a *Nyugatban*:

- 1908. 10. szám: A jövő felé
- 1908. 10. szám: Diákleány
- 1908. 10. szám: Amphibia
- 1908. 15. szám: A nevetők
- 1908. 15. szám: Nyári éj
- 1909. 8. szám: Egy szobor előtt
- 1916. 13. szám: A kert
- 1916. 23. szám: Őszi üdvözet
- 1916. 23. szám: Évfordulóra
- 1918. 9. szám: Napok, napok
- 1920. 19-20. szám: Életjáték
- 1920. 19-20. szám: Magamtól távol
- 1920. 19-20. szám: Őszi dal
- 1921. 8. szám: Robert Browning: Amerre Pippa jár
- 1921. 8. szám: Robert Browning: Amerre Pippa jár
- 1921. 8. szám: Robert Browning: Amerre Pippa jár I. Reggel
- 1921. 8. szám: Robert Browning: Amerre Pippa jár II. Dél
- 1921. 8. szám: Robert Browning: Amerre Pippa jár III. Este
- 1921. 8. szám: Robert Browning: Amerre Pippa jár IV. Éj
- 1922. 10. szám: Király György arcképéhez
- 1923. 11–12. szám: A mezőn
- 1924. 7. szám: Babits angol irodalmi tanulmányai

1924. 10. szám: Palinedia
1924. 10. szám: Emlékek kínos útján
1925. 8–9. szám: F. Stefan Zeig új könyve
1926. 4. szám: Walburga
1926. 7. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Wells: Christina Alberta's father
1926. 8. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Írás és egyéniség
1926. 15. szám: Reidl tanár úr
1926. 23. szám: Exlibris
1927. 1. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Gespräche mit Heine
1927. 7. szám: Téli dal
1927. 10. szám: Cornél
1927. 14. szám: Találkozás
1927. 22. szám: Napok éjek
1927. 22. szám: Születésnapra
1928. 5. szám: Téli reggel
1928. 12. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Örök csenddel ködön át
1928. 13. szám: Hazatérés
1928. 14. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Ó Caesar, kis gladiátorod köszönt
1928. 21. szám: A felszín
1929. 1. szám: Silhouette
1929. 1. szám: Reggelek
1929. 21. szám: A változó napokkal
1929. 21. szám: Egyedül
1929. 21. szám: Feszület csendben
1929. 21. szám: Menekültem előled
1929. 21. szám: Némán
1929. 21. szám: Régi szavak
1929. 21. szám: Sóhaj
1930. 11. szám: Kis lányok és nagy lányok
1930. 16. szám: (FIGYELŐ) (AMERIKAI IRODALOM) The girls
1931. 2. szám: Társaságban
1931. 7. szám: (FIGYELŐ) (REGÉNY ÉS SZÉPPRÓZA) Beruria siratása
1931. 22. szám: Nővéreim
1932. 9–10. szám: (FIGYELŐ) (AMERIKAI IRODALOM) The good earth
1932. 17. szám: (FIGYELŐ) (Regény és novella) Mezők lilioma
1932. 24. szám: Mese az öt ujjról
1933. 21. szám: Osvát Ernő jegyzetei
1934. 5. szám: Taligás lovak
1934. 8. szám: Rossz álom
1934. 23–24. szám: Vezeklés
1934. 23–24. szám: Vezeklés: A költő
1934. 23–24. szám: Vezeklés: A tudós
1934. 23–24. szám: Vezeklés: A prédikátor

1935. 4. szám: (FIGYELŐ) Itt voltam...
 1935. 11. szám: Hat vers: Titok
 1935. 11. szám: Hat vers: Kibékülés
 1935. 11. szám: Hat vers: Vallomás
 1935. 11. szám: Hat vers: Tavaszi szél
 1935. 11. szám: Hat vers: Végszó
 1935. 11. szám: Hat vers: Sirvers
 1936. 2. szám: Ködös este
 1936. 4. szám: Húsvéti szertartás könyvéből
 1936. 11. szám: Síremlék
 1937. 7. szám: Búsongó ének
 1937. 7. szám: Éjféli vers
 1938. 10. szám: Utazás
 1939. 5. szám: Beregszászon
 1940. 4. szám: Furulyácskám
 1941. 8. szám: Napok, napok...

Szép Ernő (Huszt, 1884. június 30. – Budapest, 1953. október 2.) elvitathatatlanul az egyetemes magyar irodalmi kánon része, nem szokás kárpátaljai íróként emlegetni, de talán nem árt tudni, hogy e régióban, Huszton született, innen indult a hírnév felé, amely irányba elsősorban a *Nyugatban* megjelenő publikációi indították el. Költő, író, tizenkilenc éves korában hírlapíró lett. A *Nyugatban* tűnt fel verseivel. Naiv kifejezésformái, finom költői nyelvezete jellemző pestiességgel párosult. Népszerűek voltak kabaréjelenetei és színművei is (Vö. Keresztyén 2001). A folyóirat megszűnéséig annak egyik állandó szerzője. A *Nyugatban* publikált írásai:

1908. 6. szám: Nézni
 1908. 6. szám: A harangozó
 1908. 10. szám: Reggeli vers
 1908. 24. szám: Játék
 1909. 3. szám: Falióra
 1909. 13. szám: Sötét
 1909. 13. szám: Nyujtózás
 1909. 22. szám: Crème D'Yvette
 1909. 22. szám: Sötét ablak
 1910. 1. szám: Nem volt játékom
 1910. 4. szám: Bánat
 1910. 18. szám: Vers cím nélkül
 1910. 21. szám: Egy régi szókéhez
 1911. 1. szám: „Csúnya és ártalmas dolog, hogy a felkelő nap rád süt és te még tétlenül heversz ágyadban” (Szent Ambrus)
 1911. 3. szám: (FIGYELŐ) Petőfi levelei
 1911. 5. szám: Szonett

1911. 9. szám: Egy szűz útáni való bankódás
1911. 10. szám: Szindbád
1911. 15. szám: Napjaim
1911. 19. szám: Furulya
1911. 22. szám: Néha úgy utánanézőnk egy nőnek
1911. 22. szám: Szonett
1911. 22. szám: (FIGYELŐ) Csak virág vagyok a tengerben...
1911. 24. szám: Szonett
1911. 24. szám: A falu éjszaka
1911. 24. szám: (FIGYELŐ) A Népopera nézőtere
1912. 2. szám: Álmatlanul
1912. 6. szám: A hasbeszélő
1912. 15. szám: Kis német város a gyorsvonatról
1912. 15. szám: Semmi
1912. 18. szám: (FIGYELŐ) A kecskeméti festők
1912. 22. szám: Két vers
1913. 3. szám: Egy magános éjszakai csavargás kimerítő leírása
1914. 8. szám: A híd
1915. 22. szám: Az asztalfiából
1916. 4. szám: Des Grieux
1916. 8. szám: Versek
1916. 8. szám: Versek: Szomorú fűz
1916. 8. szám: Versek: A bánat útja
1916. 8. szám: Versek: Kék üveggömb
1916. 8. szám: Versek: Hold
1916. 11. szám: A kert fája
1916. 11. szám: Borbély hab
1916. 11. szám: A virág szebb
1916. 15. szám: Mint a hangafa a pusztában
1916. 16. szám: A sánta fiatal ember naplója
1916. 21. szám: Lányoknak való nóta
1917. 1. szám: Éjfél
1917. 1. szám: A semminél kisebb valami
1917. 17. szám: Neked szól
1917. 17. szám: A park ködben
1917. 22. szám: (FIGYELŐ) Causerie
1918. 21–22. szám: Adjátok vissza
1918. 23. szám: (FIGYELŐ) Öreg szalámitolvaj című könyv felől
1919. 4–5. szám: Szép Ernőtől ez a pár sor jött
1919. 14–15. szám: Itt volt benn a szívemben
1919. 16–17. szám: Október: Október 17.
1919. 16–17. szám: Október: Október 25.
1920. 17–18. szám: Bocsássatok meg nekem

1920. 17–18. szám: A jégvirágok holt honában
1920. 17–18. szám: A zuhant lovas
1921. 20. szám: Bűneim: 1.
1921. 20. szám: Bűneim: 17.803.
1921. 20. szám: Bűneim: 52.
1921. 20. szám: Bűneim: 011110.
1921. 20. szám: Bűneim: 4.
1921. 20. szám: Bűneim: 999.
1921. 20. szám: Bűneim: 098765.
1921. 20. szám: Bűneim: 2.
1922. 7. szám: Felhők
1922. 8. szám: A macsva
1922. 17–18. szám: (FIGYELŐ) Egynéhány friss magyar könyv felől: Krúdy
1922. 17–18. szám: (FIGYELŐ) Egynéhány friss magyar könyv felől: Pictor könyve
1922. 17–18. szám: (FIGYELŐ) Egynéhány friss magyar könyv felől: Álmodok amelyeket elfeledtem
1922. 17–18. szám: (FIGYELŐ) Egynéhány friss magyar könyv felől: Elkéstél
1922. 17–18. szám: (FIGYELŐ) Egynéhány friss magyar könyv felől: Vízión az arénában
1922. 24. szám: A Szinyeisták
1923. 1. szám: Petőfi
1923. 2. szám: Homály
1923. 11-12. szám: Osvát
1923. 19. szám: Homlokom lassan leáldoz
1923. 21. szám: Bizalmas
1924. 4. szám: A kicsi színdarabjai felől
1924. 7. szám: Holdfényes nyírfát láttam
1924. 8–9. szám: (FIGYELŐ) Bródy László, Poéta
1924. 19. szám: Krúdynknak
1924. 19. szám: Meztelen
1925. 14–15. szám: Nagy nagy madár
1925. 19. szám: Szenvedni a tulajdon bűnödét
1926. 10. szám: Holnap
1926. 12. szám: A gesztenye pelyhe
1926. 14. szám: Azra
1927. 1. szám: Csókoljatok meg csillagok
1927. 18. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Úri és női vádlottak
1927. 22. szám: Aranyalma
1928. 3. szám: Holdhalál
1928. 9. szám: Kisujja körme elé
1929. 20. szám: Tünetemény
1930. 10. szám: Eső után

1930. 10. szám: Míg tűnök a platán alatt
 1930. 11. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) (Fordítások) Mint a hal vagy a néger
 1930. 24. szám: Szép Ernő
 1931. 3. szám: Kék tenger alszik odafenn
 1933. 12. szám: Harapás
 1933. 24. szám: Dali, dali, dal...: I.
 1933. 24. szám: Dali, dali, dal...: II.
 1933. 24. szám: Dali, dali, dal...: III.
 1934. 1. szám: Dali dali dal (2)
 1934. 1. szám: Dali dali dal (2): IV.
 1934. 1. szám: Dali dali dal (2): V.
 1934. 2. szám: Dali dali dal (3)
 1934. 2. szám: Dali dali dal (3): VI.
 1934. 2. szám: Dali dali dal (3): VII.
 1934. 2. szám: Dali dali dal (3): VIII.
 1934 3. szám: Dali dali dal
 1934 3. szám: Dali dali dal: VIII.
 1934 3. szám: Dali dali dal: IX.
 1934. 5. szám: Vers
 1934. 22. szám: Korképecske
 1936. 2. szám: (ÁRKÁDIA) Házibálon Adyval
 1941. 4. szám: (FIGYELŐ) Évek seregszemléje
 1941. 5. szám: Eszmélet
 1941. 8. szám: Eszmélet

Pásztor Árpád (Ungvár, 1877. április 12. – Budapest, 1940. október 26.) újságíró, író. Ungváron született, gyerekkorát is itt töltötte. Középiskoláit és a jogi egyetemet Budapesten végezte. 1898–99-ben a *Pesti Napló*, 1900-ban a *Magyarország*, 1902–04-ben a *Budapesti Napló*, 1910-től 1921-ig *Az Est* munkatársa volt. Riportjait irodalmi formába öntötte. Foglalkozott a kivándorlás problémájával, többször járt a tengerentúlon, utazásairól színes riportokban számolt be. Több verseskötete és regénye jelent meg, de írt és fordított számos színművet és operettszöveget is (Vö. Keresztyén 2001). A *Nyugatban* 1908 és 1928 között publikált:

1908. 2. szám: Hajsza...
 1908. 12–13. szám: Naplemente
 1908. 19. szám: Alkony felé
 1909. 1. szám: Hol?
 1909. 6. szám: Kivándorlók
 1909. 18. szám: Szeptemberben a Dunakorzón
 1910. 3. szám: Mikes: Zay urfi mond:
 1910. 3. szám: Mikes: Mikes felel:
 1910. 5. szám: A rohanó vonat

1910. 9. szám: (FIGYELŐ) Mark Twain
 1910. 11. szám: Új énekek éneke: A kedves szépségének dicsérete
 1910. 11. szám: Új énekek éneke: Az új tavasz örömei
 1910. 11. szám: Új énekek éneke: Más szépségek
 1910. 14. szám: A fürdő
 1910. 23. szám: Barangolások
 1910. 23. szám: Himnusz Budapesthez
 1911. 5. szám: Japánokról, kínaiakról
 1911. 8. szám: A Volgán
 1911. 8. szám: Ocsi csornia
 1911. 10. szám: Versek: 1.
 1911. 10. szám: Versek: 2.
 1911. 10. szám: Versek: 3.
 1911. 11. szám: (FIGYELŐ) Mahler New Yorkban
 1911. 14. szám: Egy büszke várkisasszony lovas képéhez
 1911. 24. szám: Schumann: Trio, op. 80.
 1912. 4. szám: Jégzajlás
 1912. 9. szám: Elképzelt riport
 1912. 14. szám: (FIGYELŐ) A futball lelke
 1912. 18. szám: (FIGYELŐ) Ferenc Ferdinánd a gyakorlaton
 1912. 19. szám: Egy elpuhult késő római éneke
 1912. 20. szám: (FIGYELŐ) Anatole France mozarabja
 1913. 1. szám: Autorohanás
 1913. 7. szám: Aranykorsó...
 1913. 7. szám: Tsaikowsky: Nocturne op. 19.
 1913. 15. szám: Nike egy fejjetlen, szárnyatlan szobornál
 1914. 4. szám: Jaques Loeb problémája
 1914. 14. szám: (FIGYELŐ) Újságírói jegyzetek
 1919. 11. szám: Jegyzetek Walt Whitman századik születésnapjára
 1920. 7–8. szám: (FIGYELŐ) Wanderers Nachtlied
 1923. 11–12. szám: A fiatal Osvát
 1923. 11–12. szám: A fiatal Osvát: Hajnalban az István-téren
 1928. 3. szám: A magyar drámairás válsága

A nagyszőlősi születésű **Nagy Endre** (Nagyszőlős, 1877. február 5. – Budapest, 1938. május 5.) a századelő magyar irodalmi életének egyik legérdekesebb figurája, író, újságíró, aki beszédhibája ellenére a magyar kabaré-konferansz megteremtője, úgy is emlegetik, hogy „a dadogó konferanszié”, a magyar irodalmi kabaré atyja. Középiskoláit Nagyváradon végezte. A nagyváradi *Szabadság* c. lap munkatársa lett Ady Endre társaságában, akihez baráti viszony is fűzte. 1990-től a *Budapesti Magyar Szó*, 1901–1910 között a *Pesti Napló* munkatársa volt, itt jelentek meg novellái is. A Bonnboniére mulatóban vált egy csapásra híressé, amikor egyik novellája felolvasásába belebeszél az egyik részeg vendég, és ő szellemes

válaszokkal rendreutasította. 1908–13 között Modern Színpad néven irodalmi kabarét igazgatott. Saját élehangú politikai konferanszai mellett Ady Endre, Szép Ernő, Gábor Andor és Karinthy Frigyes művei szerepeltek a műsorban. Ő teremtette meg a konferansz műfaját. 1913-ban egy évre Párizsba utazott, majd hazatérve *Az Est* és a *Budapesti Hírlap* munkatársa lett. 1921-től a Gresham, 1923-tól a Pest Kabaré igazgatója volt. 1924-től Salamon Bélával igazgatta a Terézkörúti Színpadot. 1929-ben visszavonult a színpadtól, csak írással foglalkozott. Életének utolsó éveiben a *Nyugat* Baráti Körének előadóestjeit vezette. Számos regényt, színművet és novellát írt, híressé mégis kabarétréfái és konferanszai tették (Vö. Keresztyén 2001). A *Nyugatban* megjelent munkái tökéletes lenyomatai egyéni stílusának és világlátásának.

- 1908. 2. szám: (FIGYELŐ) Blaha Lujza
- 1909. 17. szám: (FIGYELŐ) Az „Uj Színház”-ról
- 1911. 20. szám: (FIGYELŐ) Levél Cholnoky Viktornak
- 1914. 15. szám: Rasud pasa heramlikja
- 1916. 19. szám: Erdély fia: Első rész.
- 1916. 19. szám: Erdély fia: II. rész.
- 1916. 19. szám: Erdély fia: III. rész.
- 1919. 4-5. szám: Ady anekdota
- 1923. 9. szám: Conférence egy színdarab eleibe
- 1923. 11-12. szám: Conference egy szigorú szerkesztőről
- 1924. 4. szám: Móricz Zsigmond arcképe
- 1925. 8-9. szám: Janka
- 1925. 22. szám: (FIGYELŐ) Bevezető conférence
- 1926. 1. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Reszonnanciák: Így is lehetne!
- 1926. 1. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Reszonnanciák: Tisztelt Szerkesztő Úr!
- 1926. 1. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Reszonnanciák: Óh édes ifjúság!
- 1926. 1. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Reszonnanciák: Pú! Pú!
- 1926. 1. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Reszonnanciák: Czini-czini!
- 1926. 1. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Reszonnanciák: Erotika!
- 1926. 1. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Reszonnanciák: Éljen Szabó Dezső szeretett képviselőjelöltünk!
- 1926. 1. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Reszonnanciák: Epilóg!
- 1926. 3. szám: Különös úti élmények
- 1926. 3. szám: Különös úti élmények: Előszó
- 1926. 3. szám: Különös úti élmények: I. Állami gyilkolda
- 1926. 3. szám: Különös úti élmények: II. Az ellopott mennyország
- 1926. 5. szám: Különös úti élmények: Még egy előszó
- 1926. 5. szám: Különös úti élmények: Én mint Atyaisten
- 1926. 5. szám: Különös úti élmények: Rotschild kincse
- 1926. 5. szám: (SZINHÁZI FIGYELŐ) Köszöntő Rózsahegy Kálmánhoz
- 1926. 7. szám: Különös úti élmények: Az ólom-király vére

1926. 7. szám: Különös úti élmények: A dinnye-kaktuszok
1926. 10. szám: A házasság „válsága”
1926. 12. szám: Különös úti élmények: Lord Othello
1926. 12. szám: Különös úti élmények: Olympos a száműzetésben
1926. 18. szám: Különös úti élmények: A kockás város
1928. 3. szám: A magyar drámaírás válsága
1928. 12. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Szini Gyula: Jókai
1929. 4. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: Előszó
1929. 4. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 1.
1929. 4. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 2.
1929. 4. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 3.
1929. 5. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 4.
1929. 5. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 5.
1929. 5. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 6.
1929. 5. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 7.
1929. 6. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól (3): 9.
1929. 6. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól (3): 10.
1929. 6. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól (3): 11.
1929. 7. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 12.
1929. 7. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 13.
1929. 7. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 14.
1929. 8. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól
1929. 8. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 16.
1929. 8. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 17.
1929. 8. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 18.
1929. 9. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 19.
1929. 9. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 20.
1929. 9. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 21.
1929. 9. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 22.
1929. 10. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 23.
1929. 10. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 24.
1929. 10. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 25.
1929. 10. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 26.
1929. 10. szám: Hajnali beszélgetések Jókairól: 27.
1929. 14. szám: Száraz riport
1929. 14. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Alakok
1929. 18. szám: Expresszionista arckép Bródy Sándorról
1929. 19. szám: Nehéz a giccs!
1929. 19. szám: Nehéz a giccs!: Első anekdóta
1929. 19. szám: Nehéz a giccs!: Második anekdóta
1929. 19. szám: Nehéz a giccs!: Harmadik anekdóta
1929. 19. szám: Nehéz a giccs!: Morál
1929. 22–23. szám: Ady pártállása

1929. 24. szám: (DISPUTA) Helyreigazítás
1930. 1. szám: Arckép Eötvös Károlyról
1930. 4. szám: Újházi Ede arcképe
1930. 8. szám: Borok
1930. 12. szám: Gárdonyi Géza tragédiája
1931. 1. szám: Amerika! Amerika!
1931. 2. szám: Amerika! Amerika!
1931. 2. szám: Amerika! Amerika!: II.
1931. 2. szám: Amerika! Amerika!: III.
1931. 3. szám: Amerika! Amerika!: VI.
1931. 3. szám: Amerika! Amerika!: VII.
1931. 4. szám: Amerika! Amerika!: I.
1931. 4. szám: Amerika! Amerika!: II.
1931. 4. szám: Amerika! Amerika!: III.
1931. 5. szám: Flájlás
1931. 9. szám: Találkozásom Jóbbal: I.
1931. 9. szám: Találkozásom Jóbbal: II.
1931. 9. szám: Találkozásom Jóbbal: III.
1931. 9. szám: Találkozásom Jóbbal: IV.
1931. 23. szám: Misszisz Verebes
1932. 7. szám: Fatornyos hazám
1932. 9-10. szám: Fatornyos hazám
1932. 12. szám: Hódolat Babits Mihálynak
1932. 13-14. (FIGYELŐ) (Regény és novella) Isten országa felé
1932. 24. szám: Az amerikai filmről
1933. 9. szám: Fiam!: 1.
1933. 9. szám: Fiam!: 2.
1933. 9. szám: Fiam!: 3.
1933. 9. szám: Fiam!: 4.
1933. 9. szám: Fiam!: 5.
1933. 9. szám: Fiam!: 6.
1933. 9. szám: Fiam!: 7.
1933. 9. szám: Fiam!: 8.
1933. 10-11. szám: Fiam!...: 9.
1933. 10-11. szám: Fiam!...: 10.
1933. 10-11. szám: Fiam!...: 11.
1933. 10-11. szám: Fiam!...: 12.
1933. 10-11. szám: Fiam!...: 13.
1933. 10-11. szám: Fiam!...: 14.
1933. 10-11. szám: Fiam!...: 15.
1933. 10-11. szám: Fiam!...: 16.
1933. 10-11. szám: Fiam!...: 17.
1933. 10-11. szám: Fiam!...: 18.

1933. 10–11. szám: Fiam!...: 19.
 1933. 10–11. szám: Fiam!...: 20.
 1933. 10–11. szám: Fiam!...: 21.
 1933. 10–11. szám: Fiam!...: 22.
 1933. 10–11. szám: Fiam!...: 23.
 1933. 21. szám: (FIGYELŐ) Prológ egy Ady-esethez.
 1934. 2. szám: Ágyam
 1934. 2. szám: Vénember dala
 1934. 4. szám: Álomtalan éj
 1934. 7. szám: (FIGYELŐ) Kakuk Marci a zendülők közt
 1934. 12–13. szám: (DISPUTA) Levél a Szerkesztőhöz
 1934. 23–24. szám: (FIGYELŐ) Bolhapiac
 1935. 2. szám: Mit tegyen az író a háborúval szemben?
 1935. 7. szám: A boldog ember

A *Nyugat* szerzői között tisztelhetjük **Bonkáló Sándort** (Rahó, 1880. január 22. – Budapest, 1959. november 3.) is. Tudós ember, szlavista filológus, irodalomtörténész, műfordító. Elemi iskolába Rahón járt, majd Ungvárra került a piaristákhoz, aztán a máramaroszi gimnáziumban tanult. Beiratkozott az ungvári teológiai líceumba is, de nem szentelték fel, kilépett a papneveldeből. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte, Asbóth Oszkár irányításával szláv filológiát tanult. 1906-tól a szegedi, majd a gyöngyösi gimnázium tanára. 1906-ban megvédte *A rahói kisorosz nyelvjárás leíró hangtana* c. doktori disszertációját. 1913-ban ösztöndíjjal Oroszországba utazott. 1917-től orosz nyelv és irodalom szakos egyetemi tanár, 1919-től a Pázmány Péter Tudományegyetem Rutén Nyelv és Irodalom Tanszékének vezetője. 1924-ben politikai okokból nyugdíjazták, de azután is folytatta kutatásait, számos orosz és ukrán irodalommal és történelemmel foglalkozó cikke és tanulmánya jelent meg, orosz klasszikusok műveit fordította magyarra. 1945-ben visszavették az egyetemre, de bírálta az akkori kultúrpolitikát, ezért állásából felmentették (Vö. Keresztyén 2001). A *Nyugat*ban elsősorban az orosz irodalom kérdéskörében publikált:

1925. 7. szám: Az orosz messiánizmus
 1925. 12. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Orosz elbeszélők
 1925. 22. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Az orosz emigráns-irodalom
 1925. 19. szám: Tolsztoj futása és halála
 1926. 5. szám: Az orosz forradalom írói: 1. Leonid Leonov
 1926. 16. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Az orosz forradalom írói
 1926. 24. szám: (IRODALMI FIGYELŐ) Gorkij új regénye

Rácz Pál (Munkács, 1888 – Budapest, 1952) tanító, író, újságíró, tanfelügyelő kötődése régiókhöz igen erős. Szatmáron végezte a tanítóképzőt. 1907-től Beregszászban, Felsőbányán, Nagybégányban és Ungváron tanított. Irodalmi

pályafutását lírai alkotásokkal kezdte 1906-ban. 1915–1919 között munkatársa volt a budapesti *Élet* c. szépirodalmi folyóiratnak. Ungváron tagja lett a Gyöngyösi Irodalmi Társaságnak. 1918–1919-ben a *Határszéli Újság*ot szerkesztette. 1919-ben a csehszlovák hatóságok elbocsátották állásából. 1920-ban alapította, s 1938. november 10-ig szerkesztette a *Kárpáti Magyar Hírlapot*. 1921–38 között a *Prágai Magyar Hírlap* ruszinszkói szerkesztőjeként tevékenykedett. Munkatársa volt a *Magyar Írásnak*, 1940–41 között a *Határszéli Hírlapnak*, 1938 novemberéig a *Kárpáti Magyar Gazdának*. Tagja volt a budapesti Országos Gárdonyi Irodalmi Társaságnak, a kassai Kazinczy Irodalmi Társaságnak. 1945 után Magyarországra költözött. 1945–47-ben a miskolci, 1948-ban a budapesti tankerületi főigazgatóságon dolgozott. A termékeny és népszerű író a kisebbségi magyar sajtóban „szlovenszkói Gorkij”-ként emlegették. Novellistaként elsősorban az élet számkivetettjei foglalkoztatták. Ábrázolásmódja naturalizmusba hajló. Kedvelte a furcsa, esett figurákat. Regényei a két világháború közötti csehszlovákiai magyar irodalom számottevő alkotásai közé tartoztak. Kapcsolatban állt a kárpátaljai irodalmi élet több személyiségével. Barátja volt Mécs Lászlónak, 1923-ban ő rendezte sajtó alá Mécs *Hajnali harangszó* c. kötetét. 1926 novemberében ő kísérte el Móricz Zsigmondot ungvári, munkácsi és beregszászi előadókörútjára (Vö. Keresztyén 2001). A *Nyugatban* egyszer publikált egy novellát:

1930. 9. szám: Alku a hegyen

Vedres Márk (Ungvár, 1870. szept. 13. – Budapest, 1961. aug. 13.) szobrász, Kossuth-díjas, kiváló művész (1958) is helyi, ungvári születésű. Münchenben Hollósy Simon, Párizsban Rodin növendéke. Korai művei az impresszionizmushoz kapcsolódnak. 1902-ben Firenzébe utazott, ahol A. Hildebrand köréhez csatlakozott (Táncosnő, Első emberpár). Ettől kezdve élete nagyobb részét Firenzében töltötte, csak 1934 után tért haza végleg Budapestre. Szobrait Párizsban, Berlinben, Bécsben, Velencében, Londonban, Kölnben, Amszterdamban állították ki. Meghívott művészként részt vett a Nyolcak művészcsoporthoz kiállításán 1911-ben. 1922-ben Budapesten rendezett nagyszabású gyűjteményes kiállítást. 1923–34 között Firenzében a kubizmus absztraháló stílusában dolgozott, később azonban visszatért a klasszikus tradíciókhoz. Számos külföldi kitüntetést kapott, aranyérmeket Bécsben, kitüntetést Párizsban, Londonban, San Franciscóban. Kőztéri szobra áll Firenzében, Svájcban. 1945 után nagyobb monumentális feladatokkal is foglalkozott, a több alakos Béke kútja halála után került felállításra. Síremlékplasztikával is foglalkozott (Sarbó-síremlék, Kernstok Károly édesapjának sírreliefje). Stílusát a kezdeti Rodin-hatás, majd kubisztikus formák után klasszicizáló törekvések jellemezték. 1962-ben az MNG-ben rendeztek emlékkiállítást műveiből. (Vö. *Magyar életrajzi lexikon 1000-1990*, <http://mek.niif.hu/00300/00355/html/index.html>). A *Nyugatban* képzőművészeti témájú írásai jelentek meg a Figyelő rovatban:

1917. 13. szám: (FIGYELŐ) Berény Róbert rajzai

1917. 23. szám: (FIGYELŐ) Rodin

Pikler J. Gyula (Munkács, 1864. máj. 12. – Budapest, 1952. okt. 19.) statisztikus, orvos, közgazdasági író, a századelő magyar tudományos és közéletének egyik fontos szereplője Munkácson született. Orvosi diplomát szerzett a bécsi egyetemen, utána vidéki körorvos, majd Budapesten betegpénztári orvos. 1897-ben a budapesti statisztikai hivatal szolgálatába lépett, melynek 1906-tól aligazgatója. 1917–24-ben a kezdeményezésére létrehívott fővárosi telekértéknnyilvántartó hivatalt vezette. Számos orvosi, társadalom-egészségügyi cikket írt, főként a *Gyógyászat* és a huzamosabban általa szerkesztett *Pester Medizinisch-Chirurgische Presse* hasábjain. Statisztikai téren főleg Budapest nemzetközileg elismert halandósági kutatásait fejlesztette tovább. A kettős és többes halálokoknak elsősorban az ő nevéhez fűződő vizsgálata világviszonylatban is jelentős. Mint közgazda a georgeizmusnak hazai népszerűsítője, a városi telekértékadó bevezetésének propagálója volt. (Vö. *Magyar életrajzi lexikon 1000-1990*, <http://mek.niif.hu/00300/00355/html/index.html>)

A *Nyugat*ban közgazdasági témájú írásai jelentek meg. A közgazdaságtan a szociológia és a pszichológia mellett a XX. században válik jelentőssé és divatosá mint tudomány, és az irodalmat is sok esetben megihletik. Nem véletlen tehát, hogy ilyen témájú írásoknak is teret adott a *Nyugat*:

- 1918. 2. szám: (FIGYELŐ) Imperializmus és tartós béke
- 1918. 5. szám: Többlettermelés, földbirtokpolitika és adórendszer: I.
- 1918. 5. szám: Többlettermelés, földbirtokpolitika és adórendszer: II.
- 1918. 5. szám: Többlettermelés, földbirtokpolitika és adórendszer: III.
- 1922. 1. szám: Valódi pénz és állpénz
- 1922. 3. szám: Josef Popper (Lynkeus)
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: I.
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: II.
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: III.
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: IV.
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: V.
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: VI.
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: VII.
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: VIII.
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: IX.
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: X.
- 1923. 21. szám: A pénz vásárló ereje és az infláció: XI.

Tamás Mihály író azon kevés, a mai Kárpátalja területéről elkerült alkotó közé tartozik, akit számon tart a kárpátaljai magyar irodalmi köztudat (Beregszász, 1897. február 27. – Melbourne, 1967. szeptember). Író, építésmérnök, egyetemi tanár volt. 1914-ben érettségizett a beregszászi gimnáziumban. 1921-ben kapott építész oklevelet a budapesti műegyetemen. Brünmben útépitő mérnöki oklevelet szerzett. Beregszászban nyitott híd- és magasépítéssel foglalkozó mérnöki irodát. 1939-ben Budapestre helyezték. 1940-tól az Aszfaltipari és Útépitő Rt., valamint

a Regeteruszkai Kőbánya Kft. igazgatója volt. 1947-ben kivándorolt Ausztráliába, ahol mérnök-vállalkozó, majd a melbourne-i egyetem építésmérnöki karának tanára lett. 1933 és 1938 között a pozsonyi *Magyar Újság* kárpátaljai szerkesztője, a *Kassai Napló* és a *Magyar Műzsa* c. lapok munkatársa volt. 1937–38-ban a *Tátra* c. folyóiratot szerkesztette, s igazgatója lett a Tátra Könyvkiadónak. Több elbeszélése, regénye jelent meg. Műveiben a polgári demokrácia eszméit hirdette, naturalista és realista elemeket ötvöző elbeszéléseiben kisebbségi ember sorsát ábrázolta, „a szlovenszkoói magyar prózának ... első úttörője és Szlovenszkoó sajtós humánumának első felmutatója” volt (Vö. Keresztyén 2001). A *Nyugat*ban az 1930-as évfolyamhoz köthető feltűnése novelláival.

- 1930. 4. szám: Mirákulum: I.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: II.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: III.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: IV.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: V.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: VI.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: VII.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: VIII.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: IX.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: X.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: XI.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: XII.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: XIII.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: XIV.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: XV.
- 1930. 4. szám: Mirákulum: XVI.

A fenti áttekintés arra buzdítja az olvasót, hogy a kárpátaljai régió múltjának, irodalmi életének, az egyetemes magyar kultúrában betöltött súlyának tanulmányozása során ne feledkezzünk meg azokról a kárpátaljai kötődésű alkotókról, akik számára a maguk idejében természetes volt az egyetemes kultúrában, irodalomban való gondolkodás, amit a *Nyugat* folyóiratban való jelenlétük is bizonyít. Az összegyűjtött publikációs lista arra is ösztönözni kíván, hogy a megnevezett művek újra érdeklődő olvasókra találjanak. A *Nyugat* folyóirat teljes archívuma ma már elektronikus formában is hozzáférhető mindenki számára (<http://epa.oszk.hu/00000/00022/nyugat.htm>).

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Balla D. Károly 2000. A hontalanság metaforái. Budapest. A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága.
- Balla D. Károly 1994. A Lendület évei. Ungvár–Budapest, Galéria-Ecriture.
- Balla D. Károly 1993. Kis(ebbségi) magyar skizofrénia. Ungvár–Budapest, Galéria Kiadó, 1993.

- Bertha Zoltán 2010. Fiatal nemzedékek a kárpátaljai magyar irodalomban. In: Együtt, 2010/1.
- Csordás László 2012. A felkészüléstől a szétszóródásig (A fiatal nemzedékek helyzete a kortárs kárpátaljai magyar irodalomban). In: Együtt, 2012/1.
- Dupka György 2008. Vidékünk írói a Nyugatban. In: Együtt, 2008/1.
- Elek Tibor 1996. Fordulóponton: összegzés és újat kezdés. Bárka 1996/3–4.
- Elek Tibor 1999. Mi volt a Forrás a kárpátaljai magyar irodalomban? Kortárs, 1999/11.
- Eperjesi Penckófer János (2003). Tettben a jellem. A magyar irodalom sajátos kezdeményei Kárpátalján a XX. század második felében. Budapest. Magyar Napló.
- Görömbei András 1999. A kárpátaljai magyar irodalom főbb sajátosságai. In: Létértelmezések. Miskolc, Felsőmagyarország Kiadó.
- Görömbei András 2000. A kisebbségi magyarság és az irodalma az ezredvégen. Debrecen.
- Keresztyén Balázs 2001. *Kárpátaljai művelődéstörténeti kislexikon*. Hatodik Síp Alapítvány, Mandátum Kiadó, Budapest–Beregszász.
- Kovács Vilmos – Benedek András 1970. A magyar irodalom Kárpát-Ukrajnában. Tiszatáj. 1970/10.
- M. Takács Lajos szerk. 1990. Vergődő szél. A kárpátaljai magyar irodalom antológiája (1953-1988). Budapest–Ungvár, Magvető–Kárpáti.
- Pál György 1990. A magyar irodalom Kárpátalján 1945–1990. Nyíregyháza, Szabolcsi téka.
- Sugaras utakon (1985). A kárpátontúli magyar nyelvű irodalom antológiája (1945–1985). Uzshorod, Kárpáti Kiadó.
- Tóth István. A hézag. Elhangzott 1977. december 20-án Ungváron, a Forrás Stúdióról rendezett esten.
- Tóth István 1995. Kovács Vilmos *Holnap is élünk* című regényének megjelenési körülményeiről. Hítel 1995/4.
- Tóth István 1991. Szempontok a kárpátaljai magyar kisebbség önszerveződésének történetéhez. Regio. 1991/2.
- <http://epa.oszk.hu/00000/00022/nyugat.htm>
<http://mek.niif.hu/00300/00355/html/index.html>

A-19 **Acta Academiae Beregsasiensis.** Науковий вісник Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II. – Ужгород: ПоліПрінт, 2012 – 248 с.
ISBN 978-966-2595-29-1

«Acta Academiae Beregsasiensis» є науковим виданням Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II. Даний том вміщує дослідження угорською, російською та англійською мовами за друге півріччя 2012 року. До випуску ввійшли публікації викладачів та студентів інституту, а також закордонних науковців у сфері мовознавства, літератури, біології, історії, туризму та інформатики.

УДК 001.2

ББК 72

Наукове видання

Acta Academiae Beregsasiensis

Науковий вісник

Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II

2012/2

Том XI, № 2

РЕДАКЦІЯ: *Козут А., Пенцкофер І.*

КОРЕКТУРА: *Г. Варцаба І.*

ВЕРСТКА: *Козут А.*

ОБКЛАДИНКА: *K&P*

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИПУСК: *Орос І., Сікура Й.*

Здано до складання 12.11.2012. Підписано до друку 10.12.2012.

Папір офсетний. Формат 70x100/16.

Умовн. друк. арк. 20. Тираж 250.

СП "ПоліПрінт", м. Ужгород, вул. Тургенева, 2.